

Raamat on saadaval aadressilt www.keskkonnainfo.ee

Millised märksõnad iseloomustavad Eesti looduskaitse arengut?

Tsaariaeg – omandi kaitse

Eesti Vabariik – seaduslik ja teaduslik kaitse

Eesti NSV – uuriv ja juhuslik kaitse

Taasiseseisvunud Eesti – inventeeriv ja majandav kaitse

Milliste rahvusvaheliste lepete alusel loodusobjekte kaitstakse?

Rangemaks rahvusvaheliseks kohustuseks, mille Eesti riik oma loodusväärtuste kaitseks on võtnud, on Euroopa Liidu direktiivide täitmine. Otseselt klassikalise looduskaitsega tegelevad Euroopa Nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (nn linnudirektiiv) ja Euroopa Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta (nn loodusdirektiiv).

Rangusastmelt järgmistena võib välja tuua konventsioonid. Peamised looduskaitset käsitlevad konventsioonid, millele Eesti on liitunud:

- Ramsari konventsioon rahvusvaheliste märgalade kohta, eriti veelindude elupaikadena;
- Berni konventsioon Euroopa floora ja fauna ning nende elupaikade kaitse kohta;
- Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioon – HELCOM;
- CITES ehk Washingtoni konventsioon loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega rahvusvahelise kaubanduse kohta;
- Bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ehk Rio de Janeiro konventsioon ja selle Cartagena protokoll bioloogilise ohutuse kohta.

KAITSEALAD

Millist tüüpi kaitsealad on Eestis kõige rohkem ja kõige vähem?

- Rahvusvahelised (6 tüüpi):
  - kõige enam Natura 2000 alad (575 tk; 1 421 028 ha);
  - kõige vähem Euroopa Diplomiga (1 tk; 48 610 ha) ja UNESCO biosfääri kaitsealad (1 tk; 1 560 000 ha).
- Riiklikud:
  - otsene kaitse (9 tüüpi):
    - kõige enam vääriselupaiku (8559 tk; 23 015 ha);
    - kõige vähem kohaliku omavalitsuse tasandi kaitseobjekte (2 tk; 1347 ha);
  - kaudne kaitse (11 tüüpi).

Eesti looduse mitmekesisus

Eesti looduse kaitse aastal 2007

Milline on Eesti suurim ja väiksem kaitseala?

Väiksem kaitseala on “Roheline turg” (Tallinnas asuv park) – 0,05 ha ja suurim Lahemaa rahvuspark – 72 504 ha. Keskmise kaitseala pindala on 759 ha.

Kui palju on kaitsealust maad Eestis?

Eesti maismaast on kaitse all 17,9% (koos Peipsi ja Võrtsjärve kaitsealuse pinnaga 18,9%). Kõige suurem kaitsealuse maa osakaal on Läänemaal (ca 32%) ja kõige väiksem Põlvemaal (ca 9%).

Kui palju kaitsealusest maast vastab rangeima kaitsekorraga aladele?

Maailma Looduskaitse Liidu (IUCN) kategooriatele Ia ja Ib vastab Eesti territooriumist ca 4%.

Rangeima riikliku kaitsega alad ehk loodusreservaate on Eesti territooriumist ca 0,2%.

LIIGID

Milliseid liike on Eestis kõige enam kaitse all?

Rahvusvaheliselt ohustatud liikidest on protsentuaalselt Eestis kõige enam kaitse all kahepaikseid ja roomajaid (kõik Eestis registreeritud liigid).

Kõige enam ohustatud ja hävinud liike on selgrootute hulgas. Kaitsekategooria poolest on rangeima kaitsega liikide arvud suurimad taimede ja lindude seas.

Kus on registreeritud kõige rohkem kaitsealuste liikide leiukohti?

Kõige enam kaitsealuste liikide leiukohti on Tallinna ja Tartu ümbruses, aga ka Hiiu- ja Saaremaal. See ei peegelda ainult kaitstavate liikide levikut Eestis, vaid ka nende uuritust.

Kust kohast pärineb kõige vähem infot kaitsealuste liikide leviku kohta?

Kõige vähem infot kaitsealuste liikide leviku kohta on laekunud Kesk- ja Vahe-Eesti ning Viru- ja Pärnu-Viljandi regioonist.

ELUPAIGAD

Millist tüüpi elupaiku on Eestis kõige enam kaitse all?

Elupaikadest on CORINE LandCover analüüsi tulemusena protsentuaalselt kõige enam kaitse all rannikelupaiku, soid, looduslikke rohumaid ja siseveekogusid. Rangeima kaitse all olevate elupaikade seas on enim soid.

Mitu loodusdirektiivi elupaigatüüpi on esindatud Eestis?

EL territooriumil ohustatud elupaigatüübid on nimetatud loodusdirektiivi I lisas. Nende elupaikade kaitseks tuleb moodustada loodusalade võrgustik (Natura 2000). Eestis on 198-st nimetatud elupaigatüübist esindatud 60.

KOKKUVÕTE

Pindalalt on looduse kaitse seis Eestis hea, kuid korralduslikult on veel arenguruumi. Olemas on vaid 25 kehtivat kaitsekorralduskava enam kui 1000 ala juures ja vaid 25 liigi kaitsekorralduskava 570 kaitsealuse liigi juures.

Klassikaliste kaitsealade väline kaitse vajab tänasega võrreldes oluliselt põhjalikumat planeerimist, nt rohevõrgustik on küll tekitatud, aga kaitset ei taga.

Kaardid raamatus „Eesti looduse kaitse aastal 2007“

1. Natura 2000 võrgustiku alad Eestis (lk 16)
2. Rahvusvahelised märgalad Eestis (lk 18)
3. Eesti rohevõrgustik kaitsealade, hoiualade, asulate ja põhimaanteede taustal (lk 25)
4. Kaitstavad objektid koos keskkonnateenistuse asukoha, LKK regioonide ja keskustega (lk 26–27)
5. Kaitsealad valdades (lk 30)
6. Püsielupaikade osakaal maakonna pindalast (lk 36)
7. Üksikobjektid maakonniti (lk 37)
8. Vääriselupaikade pindala suhe tulundus- ja kaitsemetsade pindalasse (lk 41)
9. Kaitstavate objektide arv maakonnas ja kaitstava territooriumi osakaal maakonna pindalast (lk 44)
10. Kaitstava territooriumi osakaal kohaliku omavalitsusüksuse pindalast ja kaitstavate objektide arv kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil (lk 45)
11. Keskkonnaregistrisse kantud kaitsealuste liikide leiukohtade arv ruutkilomeetril (lk 67)
12. Eesti maakate CORINE LandCover 2000 andmete põhjal (lk 71)